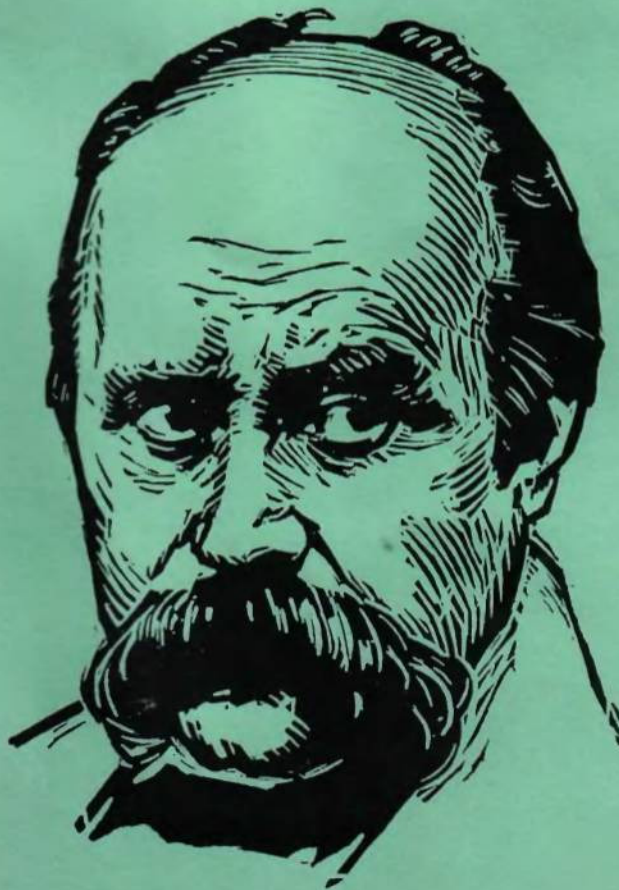

УКРАЇНСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ

UKRAINSKE VIDRODZHENNIA - a
UKRAINIAN RELIGIOUS MAGAZINE

Published by:
The Society of The Ukrainian
Native Faith of Canada Inc.

Ukrainske Vidrozhennia -
published every three months.

All donations accepted

Editorial Board:

L. Sitnik, S. Yaworsky, J. Holubizky,
O. Karmeluk, N. Bryl.

"UKRAINSKE VIDRODZHENNIA"

P. O. Box 3592, Station "C"
Hamilton, Ontario L8H 7M9 Canada

УКРАЇНСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ -
Релігійний Квартальник
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ РІДНОЇ ВІРИ

Редколегія:
Лада Ситник, Славин Яворський,
Яр Голубицький, Олег Кармелюк,
Наталка Бріль.

Адміністратор:
Проповідник Славин Яворський

Редакція застерігає собі право скорочува-
ти та виправляти надіслані матеріяли.
Передрук із зазначенням джерела дозволен-
ний. Незамовлених матеріялів редакція не
повертає та в тій справі не листується.

Статті авторів не обов'язково
висловлюють погляди редакції.

Журнал видається за добровільні датки.

Бажаючих набути касетки з набраними
проповідями Української Рідної Віри, які
щонеділі здійснюються у Святині Дажбожій
Ст. Проповідником Мирославом Ситником і
Проповідником Славином Яворським, як та-
кож нижче подані книги, просимо зверта-
тися на адресу журналу "Українське Від-
родження".

Автор-В.ШАЯН:

1. "Гимни Землі", "Баляда про Святослава",
"Баляда Лісового Шуму", "Слово Золотої
Діядеми", "Г.Сковорода-Лицар Святої Борні"

"Тризна"-Т.Шевченка (переклад В.Шаяна).

Автор-Я.Оріон:

2. "Бог і Релігія", "1000-ліття Християн -
ства".
3. Автор-І.Франко:
"Сотворення Світу". Всі книжки виси-
ляються за добровільні датки.

На обкладинці:

Пророк України, -
Тарас Шевченко.

З М І С Т

Заповіді і Молитви	1
Привітання з Новим Роком і Великоднем	2
В.Шаян: Тарас Шевченко - Пророк Світової Місії України	3
Ю.Буряківець: Святість Тасмниці Мислення Рідної Віри	7
Р.Володимир : Тиверська Провесна	9
Я.Оріон : Бог і Релігія	11
Т.Гук : Зустріч з Левком Лук'яненком	13
О.Коломієць : Відкритий Лист	14
Б.Олійник : Відповідь на Відкритий Лист	15
Коробка-Маслівець : Що дало Україні позичене	16
В.Марочкін : Гірка чаша Івана Мазепи	18
Свящ. Є.Костів : Українська незалежна церква чи власні амбіції	18
Ю.Горліс-Горський: Холодний Яр	20
Поезії : Г.Чорнобицька, Є.Маланюк, А.Легіт, Л.Мурович, Ю.Буряківець, Т.Шалапай.	

**ЗАПОВІДІ
УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ ВІРИ**

СВІТ

Світ безначальний,
Перетворення вічне...

Г. Сковорода

ПРАВДА

Моліться БОГОВІ одному,
Моліться ПРАВДІ на землі...

Т. Шевченко

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Власне почуття обов'язку...

І. Франко

ВОЛЯ

Хто визволиться Сам,
Той вільний буде...

Л. Українка

СИЛА

Сила служить Ідеї і Праву. Сила є
збройним рам'ям Права і Правди...

В. Шаян

ВІРИМО В ОДНОГО БОГА

(Влес Книга, дощечка 30-та, рядки 31-35)

Якщо буде такий блудень,
Який буде улещати Богам,
І відділювати їх від Сварога,
Такий буде прогнаний із роду,

Тому, що не маємо Богів різних.
Вишень і Сварог, (Дажбог і Велес)
І інші є множественні, яко БОГ є
ОДИН і множественний (многопроявний)!

(Переклад В.ШАЯНА)

МОЛИТВА РУСИЧА

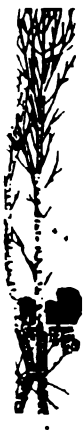
Дажбоже! Славлять тебе внуки!
Пошли нам меч у дужі руки!
У розум — дум твоїх величність,
В серця — любов і доброзичність.

Храм Рідній Вірі та Закону
Воздвигнуть дай: Душ охорону!
Щоб Волі й Правди заповіти
Тривали — як зірки орбіти.

Навчи: не жалувать собою!
Натхни посвятою до бою,
За побратимів ближніх, рідних,
На смерть ставать — проти негідних!

Коли ж за честь Землі й Народу
Впадем — нескорені до поду,
Дажбоже! Привітай нас в Наві!
Дай жити вічно в Матірславі...

М. Скрипник

З Новим Роком

1990

Вітаємо!
Щастя й
добра всім
бажаємо!

В.М.

(уривок)

Ось і зелен – час берез,
Яр зо сну нам знов воскрес!
Птичий гомін: дзень-дзелень,
всім звіщає березень...
Рік почав Дажбог з небес –
повен слави і чудес...
Сонця жар і звук пісень –
світ вітає Велий День!
Просо, жито і овес
Яр везе вже, Яр воскрес!
Будь між нами ніч і день,
дар тобі із повних жмень!
Час Дажбожин-берез-день
почнемо в Великий День!
Слава Дажбогу з небес –
на здоров'я людям днесь!

("Тиверська Провесна", Р.Володимир)

ДОРОГІ ПОБРАТИМИ І ПОСЕСТРИ!

Вітаємо Вас з Українським Національним Роком 1-го Березня та щиро бажаємо Вам Здоров'я, Щастя та Витривалости в боротьбі за наше Духовне Відродження, яке неминуче приведе до Фізичного Визволення!

Споконвіку наші давні Предки, а пізніше Князі і Гетьмани стрічали Новий Рік 1-го Березня, аж до часу, коли московський кат України Петро Перший, розбивши під Полтавою війська Гетьмана Івана Мазепи та Короля Карла XII, заборонив в Україні стрічати Український Новий Рік 1-го Березня, а наказав стрічати новий рік 1-го січня.

Цю заборону Москва продовжує й по-сьогодні...

Також, вітаємо Вас з Великоднем Світла Дажбожого – воскресінням природи від зимового сну!

Святкуючи цей радісний день в 4-ту неділю місяця квітня, згадаймо з любов'ю і гордістю наших Світлих Предків, які передали нам у спадщину життєдайне червоне яєчко з пребагатими і благородними Великодніми обрядами.

Хай у цей Великий День Ваші серця наповняться любов'ю до України і до людей доброї волі в цілому світі.

Слава Дажбогові і безсмертній Україні!

Священна Рада

Об'єднання Українців Рідної Віри.

В ОБЛИВАНИЙ ПОНЕДІЛОК

Зарясніли пишні квіти
Між зелених трав,
Бо їх гріло ясне сонце,
Дощик поливав.

Пригадаймо Великодній
Давній обичай —
Поливаємо водою
Молоде дівча.

Щоб росла і розвивалась,
Як троянда-квіт,
Щоб здоров'ям і красою
Звеселяла світ.

Всі дівчата, наче квіти
Між зелених трав.
Не одна сьогодні сушить
Вишитий рукав...

Г. Чернобицька.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО — ПРОРОК СВІТОВОЇ МІСІЇ УКРАЇНИ

(Продовження)

Малпий хлопчина ще не розуміє, що він не бідний сирота, бо в його серці дивний скарб, скарб, який в самого Бога найсвятіший, соняшне зерно святости, що ось розпалюється в полум'я.

Цей вогонь вже не згасне. Хоч повіють північні вітри й бурі, хоч придавлять його пекельні сили, він усе горітиме на дні, щоб підчас найвищих летів Шевченкового Генія розгорітися живим полум'ям.

І таємна сила цього вогню буде вести Шевченка крізь життя. Хлопчина виростає. Вогонь скріпиться й розгориться. І він піде із ним поміж людей, у світ, у пекло.

Ось суть найглибшої душевної драми Шевченка. Ясний вогонь святости в серці й пекло довкруги його; пекло, що вдирається в його власне серце.

В цій борні Неситий не скує душі живої поета. Шевченко зрозуміє, що він не бідний сирота без землі й долі, але „пан над панами” (Думи мої, думи мої) — „як сонце один між людьми” (Перебендя). Соняшне зерно розгориться ясним полум'ям чистої жертви його серця.

Тоді проявиться суть українського генія. Він Прометей, що вкрадений небесний вогонь святости Богам розпалить...

... не лиш поміж людьми,
... але на дні самого пекла.

Але малий хлопчина ще не знає своєї волі. І як нерозумне дитя бунтується проти Бога. І не раз, коли людське тіло титанічного духа не зможе йти за наказом найглибших призначень, коли пекельні потуги придавлять святий вогонь, тоді малий, нерозумний хлопчик буде тужити до „раю” молодости, до наївної блаженности пастушка.

І покищо людське земське прагнення пригашує перший великий вибух святого вогню. І замикається серце як пелюстки троянди під подувом північного вітру.

Та чистий поцілунок дівчини — немов магичною силою розвіє холодні подуви.

„ Прийшла, привітала,
утирала мої сльози
І поцілувала... ”

(„Мені тринадцятий минало”)

І ще раз розгориться чуття, що пригасло під подувом самолюбної думки. І знов:

„ Неначе сонце засіяло
Неначе все на світі стало
Мое: лани, гаї, сади... ”

(„Мені тринадцятий минало”)

ТАРАСОВІ

Смирилась душа наша
Жить тяжко в оковах!
Встань же. Боже, поможи нам
Встань на ката знову!

Т. Шевченко.

Які чудові аксіоми
Ти усвідомив нам, прорік, —
Вони лункі, мов перегроми,
Нам гуркотатимуть повія!

Прапрадіди, ще не свідомо,
Чужу й свою ілляли кров,
Покірні гаслови святому.
Що родить праведна любов!

„Караюсь, мучусь, а не каюсь”,
Та це ж прапрадідів девіз:
Перед насильством — не вгинаюсь,
Хоч бачу кров, спокуту сліз.

Ти освятив дороги хресні, —
Щоб України маєстат
Водив до бою душі чесні,
Що не вжахнуться лютих страт...

Помимо втрат і безнадії —
На змаг ведуть твої слова:
Полум'яніють — Канів, Київ...
І не загасить їх Москва!

Нам той вогонь серця гартує
І сушить сльози на очах,
Щоб як любов і гнів горує —
Долали ми солодкий жаж!

Андрій ЛЕГІТ

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Він свято вірив — Україна встане,
Будить її — це був життя девіз,
Хоч часом плакав у чужім тумані,
Та сльози ті Гольштрем у океані
Народу — Прометейя крови й сліз.

Будитель душ, із рідних піль гонимий,
На деспотів вулканом паленів,
Підняв, як зброю, ритм гнівний і рими,
Шлях указав, що ним народ ітиме
До сонця правди осіяних днів.

Душа Шевченка розквітала в бур'янах. Це не єдиний раз співало його серце такої чистої пісні блаженності. Не раз втікає Шевченко зі школи дяка. За вкраденого п'ятака зробить із паперу книжечку, обведе листочки квітами...

„ Там сам собі у бур'яні,
Щоб не почув хто, не побачив,
Виспівую було та плачу... ”
(„А. О. Козачковському”)

Не кожний плач скривдженого п'яницею дяком хлопця є ознакою чистого зворушення. Але не кожний хлопець співає в бур'яні релігійних пісень, і співаючи, плаче. Не кожний шукає залізних стовпів, що ними підперте небо.

Шевченко знає, що там, у бур'яні, виростала його душа й формувалась його доля.

„ А все за того п'ятака,
Що вкрав маленьким у дяка,
Мабуть Господь мене карає... ”
(„А. О. Козачковському”)

І не один раз згадує Шевченко оці переживання. І сам називає душу своєї молодости святою.

„ ... Вороги!
І люті, люті! Ви ж украти,
В багно погане заховали
Алмаз мій чистий, дорогий
Мою колись святую душу; ”
(„Чи то недоля”)

„Мені тринадцятій минуло” — це спомин найсильнішого зворушення Шевченкової молодости. Воно найглибше закарбувалось в його пам'яті. Воно вирішило про долю й призначення Шевченка, бо в ньому зав'язка драми його душі.

Чи здивує нас, що „Кобзар” Шевченка зачинається сльозами.

„ Думи мої, думи мої,
Квіти мої, діти!
Чи заплаче серце одно на всім світі,
Як я з вами плакав.
Одну сльозу з очей карих,
І... пан над панами! ”
(„Думи мої”)

Вже знаємо навіщо потрібна Шевченкові ота сльоза. Це магічна сльоза малої дівчини — це теплий подих чистого співчуття, чи може любови, що розвіє холодний, північний вітер, роздмухає приспаний вогонь святости.

Цей вогонь рветься на дні серця.

„ ... А я... а я
Тільки вмю плакати,
Тільки сльози за Україну...
А слова немає. ”
(„Думи мої”)

Щось хоче промовити на дні душі. З'являється туга за словом. Але люта змія коло серця не дозволить ще пробитися на верх святому вогневі.

Лариса Мурович.

**

Тут на кожній вершині,
Вільні хори пташині
Рідну Русь величають
Здавен-давна й щодень.
І від краю до краю
У повітрі й розмаю
Аж лящить від пісень.

Голоси ці величні
Тони з'єднують кличні
На степах і верхів'ях,
Свідках тисячоліть.
В їх піснях і приспів'ях —
Заповіти Предків'я
Для прийдешніх століть.

Тут лунає усюди
Те, що ширить нам груди,
В жилах збурхує кров:
У житті найцінніше,
У житті найсвятіше —
Згода й творча любов!

1973

**

До зелених лугів Трипілля
Чом я часто скеровую кроки?
Бо росте там чарівне зілля,
Що з землі невичерпні п'є соки.

Там Предків'я чутно розмови
В шумі вітру і сосен крислатих,
Для нащадків священні зови
Ще дзвенять у пташиних кантатах.

Віддзеркалюють досі ріки
Ритуальні дівчат хороводи,
Там відбилися також навіки
Вишивки їх спіральної вроди.

На зелених лугах Трипілля
Найрідніший знайшла я узяток,
Там Дух Нації в час привілля
Усвідомив свій творчий початок.

Він досі живе невмируще
В самобутній культурі Жар-Птиці,
Та горить і палає найдужче
У добі войовничої криці!

1976

"Дерево Рідного Роду".

„А надто той, що дивиться
На людей душою —
Пекло йому на сім світі
А на тім...”

Тут знов замовкло слово. Почуття особистої недолі, злидні, свідомість долі сироти не дасть розгорітися вогневі. Справді вистачила б одна сльоза, щоб заворожити змію, щоб забув Шевченко про недолю.

Але її немає. Ллються сльози, поливають чуже поле. Це сльози очищення. Сльози, що як мистецькі, вступні акорди, хоч притишсні, проте заповідають величну пісню.

Заповідають „Перебендо”.

Є в цій поемі велика самотність.

Немає в ній сліз болю, ні навіть сліз очищення. Вони розплилися вже мов визвук вступних акордів, після яких з'являється велична пісня.

Очі сліпого кобзаря плачуть, але серце його сміється.

Пісня чистої святости. Пісня надземської задуми.

Є в цій поемі самотність високого сонця. Самотність творчого духа, що із глибини свого серця сотворить нові правди й новий світ. Збере в собі всю велич задуми й всю міць святости народніх кобзарів і сотворить із цієї сили нового Перебендю. Його душа вдарить у надхмарне небо, полине на розмову до самого Бога, щоб говорити з ним про найглибшу тайну тайн, про безсмертність людської душі.

Ніби звичайний кобзар назовні.

Але в його душі торжественна велич. Почування, що його оце навіщує, йому не нове. Він вповні над ним паує. І звідси ота велич, що дає силу до найвищих летів.

Молодість Шевченка розквітала в бур'яні. Його дума, його сила виростає на могилі — серед степу широкого як море, — куди немов малий хлопчина в бур'ян захирається від людей Перебендя.

Лиш вітер...

„То приляже та послуха,
Як кобзар співає,
Як серце сміється, сліпі очі плачуть...
Послуха... повіє...”

Старий заховавсь
В степу на могилі, щоб ніхто не бачив,
Щоб вітер по полю слова розмахав,
Щоб люди не чули — бо то Боже слово,
То серце по волі з Богом розмовля.
То серце щєбече Господнюю славу,
А думка край світа на хмарі гуля,
Орлом сизокрилим літає, ширяє,
Аж небо блакитне широкими б'є,
Спочине на сонці, його запитає,
Де воно ночує? Як воно встає?
Послухає моря, що воно говорить,
Спита чорну гору: „Чого ти німа.”

(„Перебендя”)

Юрій Буряківець.

СВЯТОСЛАВ

(Уривок з драматичної поеми)

"Світлана:

...О, леле! Не повірила очам,
Бо сам князенько, Святослав з'явився;
Спинився у роздумі і дививсь,
Як об каміння б'є потік грімливий.

Раптово звідти, де стара верба,
І від багаття долітали співи,
З вінком чудовим дівчина прийшла,
Намистечко на персах в неї сяло.
Я голос її чула перед тим,
Лише лице від трепету і страху,
Боялася розгледіти з кущів,
Де ми, знітившись, слухали розмову.
Чи не зловмисно з парубком своїм,
Я стала свідком широкого кохання,
Йй бути вірним присягався князь,
Торкаючись її чола устами.
Спочутливо сказала: "Любий мій,
Забудь дівчину, що тобі нерівня,
Щоб пересуду в роді не було,
З багатим віном пошукай царівну.
Зваж на боярських дочок, що вогнем
До тебе, не соромлячись, палають,
Або подружжя ложе розділи
З принцесою багатой країни.
Що в кінвах у моїх? Одна любов,
З сп'янілого серденька нацидила,
До щерця можеш випити її,
Порожнім збаном запустити в груди.
Хай стануть свідками з Полелем Лель,
Йм нерозважний вчинок розсудити;
Мойого тіла можеш врізати шат,
З сиделечка хай потєбнею звисне..."
Ми довго, причаївшись, не були
Присутніми на сповіді пречистий,
І скіпочкою місяць освітив
Обличчя Святославоє, що дивно
Пашіло, ніби папороті цвіт,
Якого ми опівночі шукали;
На брань сказав за тиждень вируша,
Ганьбу і сором з вятичів ізмити,
Хозар загнати за Ітиль — ріку,
Ляк женучи поза степи Каспійські...

Мирослава:

Чи справді, що сердєць опільна мова
Точилася? А може то не князь
З робинєю зустрівся у ліброві,
Де одолян дурманить джерело?

(Продовження на ст. 11)

Роздзвонилася гарфа душі Шевченка величною піснею розмови з Богом. Сто орлів його святого натхнення ширяє свобідно понад світами. Немає меж його душі. Мов великий маг сонця може він приказати стихійним потугам говорити до нього людською мовою.

Розкривається пропасть Шевченкового духа.

І нерозумне питання тиснеться на уста.

Хто це Шевченко?

Чому зійшов на землю цей, здавалося б, навіки визволений від мандрівки великий дух ведийських віщунів, творців Упанішад — магів Бога Сонця?

Навіщо він зійшов на землю зі своїх соняшних висот?

Він виразно відчуває свою позасвітність. Йому немає місця на цій землі.

„І знову на небо, бо на землі горе,
Бо на ній широкій, куточка нема
Тому, хто все знає, тому, хто все чує:
Що море говорить, де сонце ночує —
Його на цім світі ніхто не прийма.
Один він між ними, як сонце високе,
Його знають люди, бо носить земля,
А якби почули, що він самотній,
Співа на могилі, з морем розмовля,
На Божее слово вони б насміялись,
Дурним би назвали, од себе б прогнали:
„Нехай понад морем” сказали б „гуля!”

(„Перебендя”)

Шевченко сам мусів поставити собі це питання.

Так, навіщо він зійшов на землю, коли тут немає для нього ні куточка?

І він відповість на це питання цілим своїм життям і творчістю.

„Добре еси, мій кобзарю!
Добре, батьку робиш,
Що співати, розмовляти
На могилу ходиш!
Ходи собі мій голубе,
Поки не заснуло
Твоє серце, та виспівуй,
Щоб люди не чули!
А щоб тебе не цурались,
Потурай їм, брате!.. ”

(„Перебендя”)

„Мила самота! Нічого не може бути в житті солодше. Чарівніше за самоту, особливо перед лицем усміхненої, квітучої красуні — Матері Природи. Під її солодкою, чарівною приналою людина мимохіть сама в себе заглиблюється й „видить Бога на землі”, як каже поет. ”

(„Журнал”, 17 червня 1857.)

„Гей могили, могили, високі могили! Скільки промайнуло в душі моїй високих прекрасних думок, коли я дивився на вас, темні, німі пам’ятники народної слави й неслави! І за тої години сумної задуми чуєш було вночі, як десь далеко — далеко в степу чабан виграє на сопілку одноманітну, журливу мелодію.”

(Далі буде)

(„Варнак”)

“Не думаю, що письменник підбиває підсумки тільки при круглих датах свого життя. Час, коли чути голос совісті, може настати несподівано...”

...Я вірю в щасливу національну будучину України...

Але саме тепер, коли масмо найбільший і, можливо, останній шанс підняти наш народ до історичної і відповідальної ролі на довгі часи, ми повинні покладатися лише на свої сили, на свої творчі спроможності.

А вони в нашого народу невичерпні.”

Д. Павличко.

З АРХЕОЛОГІЇ

Поки що найдавнішим поселенням, знайденим на Україні, є поселення в басейні річки Тиси (Закарпатська область, село Королево) — ранній палеоліт, 1-2 мільйона років.

Рубила і відщипи, знайдені у Запоріжжі, мають вік біля мільйона років, що свідчать про наявність найдавнішої культури в басейні Дніпра.

Поселення епохи пізнього неоліту знайдені у багатьох регіонах України (в основному в басейнах річок).

На Україні знайдені пам’ятки найдавнішої писемності (біля 5000 років).

У Донецькій області та Приазов’ї археологи знайшли 70 поховань амазонок (жінок-воїнів).

Українські археологи знайшли тисячі древніх предметів, які лежать на складах і ніколи ще не демонструвались.

(“Знання та праця”, ч.8, 1989);
 (“Київ”, ч.9, 1989).

Дякуючи Об'єднанню Українців Рідної Віри, в особі Старшого Проповідника Мирослава Ситника та меценатів Проповідника Славина Яворського і Побратима Радомира Кмітя, у Гамільтоні, Канада, ще в 1987 році вийшов грубий том філософсько-релігійних праць Пророка-пробудителя Української Рідної Віри, проф. Володимира Шаяна, під назвою: "Віра Предків Наших".

Юрій Буряківець.

СВЯТІСТЬ ТА ЄМНИЦІ МИСЛЕННЯ РІДНОЇ ВІРИ

Ще на самому світанку існування людини на українських землях, виникла у кровно споріднених родах, самотня віра, що пов'язувала своє поклоніння з видами звірів, домашніх тварин, птахів, дерев, польових злаків. За довготривалий час по тому, такі кровнородинні сім'ї виростили в численні племена, дарма, чи вони займалися скотарством, рибальством, хліборобством, чи бортництвом. Усі вони мали свого тотема-самотню віру свого походження.

Одне з таких первісних українських племен плекало культ небесних птахів-лелек. Тому по віруванні своїм і називалося лелеками.

З праісторії України ми знаємо, що ще за трипільських часів те культурне плем'я вимандрувало з України на побережжя Егейського моря, де загодя їх було войовничими греками підбито, і тих наших лелек названо пелазгами (пелазги-це переклад грец. мовою слова лелеки).

Не дивлячись на велику віддаль, зв'язок між пелазгами та частинами покинутої батьківщини в тисячоліттях не припинявся.

Туди, до берегів Егейського моря, вирушають з тодішньої Русі-України релігійні хлопці й дівчата. Там вони також поклоняються святиням, що їх воздвигнули нащадки лелек, Полелю (Аполону) та матері Лелі (Артеміді).

Ті хлопці й дівчата з тодішньої Русі-України везли з собою в далеку дорогу дари, офіруючи їх не тільки Лелі і Полелю, а й не забували покласти грудку священної землі на могилах прадідів, та посіяти пшеницю, зерна васильків, чебрецю та рути-м'яти на тих дорогах їм горбиках.

Та вікопомна традиція наших пращурів

відгукнулася в нас, коли ми лишали поріг рідної хати, а загодя, як ті лелеки летіли думками до сплюндрованих ворогом хат.

Одним із вожаїв того нашого журавлиного ключа, був професор Володимир Шаян. Він, ще в юнацтві вилловив з повноводних хвиль рідної ріки, нев'янучу галузку, яка й була йому подарована незримими тінями його волелюбних пращурів.

Ту нев'янучу галузку його безсмертного українського роду він старанно зберігав і повсякчас, пригортаючи її до грудей, черпав з неї магічну силу Рідного Духа.

Лелека української духовости - професор Володимир Шаян, у книзі "Віра Предків Наших" стверджує, що компонентом для рідного анімізму, що поклав тривкі основи Рідної Національної Віри, була й залишається Незрима Вища Сила, яку наші далекі предки й назвали Богом. Вона ніколи не вмирала, а була закладена в нас, і важила більше, ніж Слово, і доказом цього, в її предвічнім існуванні є на сьогодні в Україні, так званий Народній Рух.

Отже, з цього напрошується висновок, що ця Животворча Сила була, є і буде з українською нацією, як символ свободи, чести, людської гідности і великої любови.

Це ж те повне цілющої води кленове цеберко, поставлене на цямрини древнього, глибокого степового колодязя, щоб тією водицею утоляли спрагу не лишень жниці й косарі, а і лелеки, кружляючи в незахмареній високості.

Професор Володимир Шаян-мудрий Лелека прийшов до переконання, що ту криницю жадоби пізнання, для трудівників рідної землі, викопав сам Дажбог.

А ми, цілим народом, що смакували в дитинстві ту дзвонкову воду, пригублюючи відерце до пересохлих вуст, дістали з того колодязя, з його джерельних глибин, зціління від всіх рабських і ворожих нашому Духові, вад.

Тому-то, до тієї криниці Національної самотности, ніколи не заросте стежина, протоптана у віках ще Лелеками-нащадками Дажбожих внуків.

Для автора "Віра Предків Наших" у рідній батьківщині все було одухотворене, живе і безконечно священне, пов'язане з культом лелечиноного роду.

Для нього не тільки достиглі в полі колоски виглядали живими істотами, а й грайливі води, в золоченій ранішнім сонцем річці, де хилився на хвилі та розмовляв із вітром вусатий очерет.

Йому причувалося, що він розуміє слова пісні маленького жайворонка, коли він, співаючи її над женцями в безхмарному небі, сірою грудкою припадав до гострої стєрні.

Для юнака було щось святе і таємне, що дійшло від його пращурів з сивої давнини: "Дай Боже, щастя!", тоб-то ті завчені ним слова, які він промовляв до трудівників рідного поля.

Може і ми, розуміючи цю багатотисячолітню магію вищезгаданого вислову, стали на сторожі гідности і святощів, залишених нашими пращурами нам на спадок.

Як ніхто інший, проф. Володимир Шаян цілим єством розумів, що шлях до національної віри та волі народу лягає в межах жертвенности та тяжкої звитяги з поневолювачами та духовими рабами.

Та все ж для досягнення мети-бути вільним Духом, і насолоджуватися рівністю з іншими братами-народами, ніяка жертва не є значима перед лицем вічного горіння Волі.

Тому-то, вболіваючи над тим, що вороги України на її живому тілі чинять нечуване лихо, проф. Володимир Шаян свято вірив в те, що прийде час і станеться Добро, і український, принижений в століттях нарід, вийде переможцем з накиннутих йому алогізмів, і, на злість усіх чорних реакційних сил, виборє собі омріяну вільну державу, а притім і право ісповідувати Українську Рідну Віру.

Те воскресле сонце над Українським краєм, розцвіте в силі, і як той величезний золотий плуг, що колись впав з неба для наших пращурів скитів - орачів, своїм щедротнім промінням допоможе нам зорати ниву, а ті кинуті в наші душі незримі священні зерна, проростуть зернами приспаних і забутих істин, що їх нам лишили спочили носії Духа.

Можна сміло сказати вже тепер, що те пробудження цілої нації рабів, в яке так свято вірив проф. Володимир Шаян, вже почалося.

Це сталося якраз після Чорнобильської атомової катастрофи.

Полуда рабства, приниження, брехні та нечуваного насильства поволі спадає з очей багатостраждального нашого народу.

Надходить день Найвищого Щастя, у тих українських краях, де несміло пробивається з поліських боліт та карпатських пралісів Джерело Єдиного Бога - Української Рідної Віри. Бо той нарід, як записано на дощечках "Влес Книги", що спинив кров, у нанесеній лютим ворогом рані, грудкою цілющого чорнозему, є безсмертний.

А ми, як гідні тієї назви Дажбожих внуків, усвідомили вагу того безсмертного казання про наше народження, містерія якого стоїть набагато вище від релігійних основ інших народів.

Тому-то маємо всі права на моральну свідомість і підтримку усіх прошарків нашого українського суспільства.

Пророк і пробудитель Володимир Шаян, маючи інтуїтивне відчуття нашого Воскресіння, ніколи не покидав думки вернутися на Україну, та в рідних місцях, вийшовши уранці в широке поле й зустрінути засмаглих женців, чи хліборобів, радісно і легко вимовити: "Щастя Вам Боже!".

Ми всі віримо свято, що втілившись в Лелеку, його велична і геройська душа в леті, помандрувала у той заповітний вирій - у Рідний Край.

Там вона під густою короною тисячолітньої давности дуба і примостилася на відпочинок поміж душ чи тіней своїх священних предків.

Вона, видно, з неозорих вершин того дуба часів Перуна, оглядає цілий український край, і уважно слідкуючи за боротьбою свого пригніченого народу, бути справжнім господарем на своїй Богом даній землі, схвалює вчинки Дажбожих внуків, звертаючись до них: "Щастя Вам Боже!".

23 грудня, 1989 р. Нью-Йорк.

Юрій Буряківець.

"ТИВЕРСЬКА ПРОВЕСНА"

(2-й розділ з недрукованої повісти)

Берези тількищо забруньчались, іще по глибоких яругах і видолинках лежав сніг, але свіжий легіт обдавав уже з діброви, сонце вище збивалось у Хорсові небесні хороми, а йому назустріч райдужно гомоніла птиця, сповіщаючи близький поворот Ярила.

Край колодязя частіше сходились гожі дівки на безтурботні гутірки, заводячи при тому свої невгомні співанки, отак вітаючи новий Дажбожий рік...

Ще до зірниць
Устаньте, дівиці,
Сплітаймо косоньки,
Час до роботоньки...

Біля криниці
Нап'ємось водиці,
Помиймо личенько,
Пропаде лишенько...

Під гомін птиці
Зведім десниці,
Співаймо гоженько
Хвалу Дажбоженьку...

І Лелі - неньці
Несем гостинці -
Ось і пшениченька
З усього серденька...

Май нас в опіці
У всьому віці!
Дай щастя - доленьки
На наші роченьки...

Роси, водиці
На всі річницьі -
Хай ллється пісенька,
Як срібна річенька...

Не могла матінка Луна стримати й доньки Роси дома, вийшла вона до своїх подруг на леваду, а тут тепер так любо й весело, вирує співуче юне життя, скільки звабливих упоєнь угіддя!

Скільки соняшної ласки! Жвавий ручай унизу розлився вширіль, волога оболонь розкидає навкруги запахи сирої землі, дзвенить повітря, як напружена тетива в луці, від провесняних вітань природи. І

старим осельчанам у той час не всидиться, мандрівонька пахне, а що ж говорити про молодь?

Зарум'янена Роса підбігла до гуртка дівчат її віку. Тут же, як кізонька, підстрибнула до неї її вірна подруга Яличка, зразу й розділилася з нею цікавою новиною. - Ще до заходу сонця сходимось у гаю, будемо викликати Ярила, ми, заспівуючи:

Яриле, збудися зо сну,
Прилинь, о, злети з-за Дунаю,
Веди за собою Весну,
Пора їй до нашого гаю!

а хлопці гукатимуть:

Яр - Боже, вставай
Весну нам вітай!

Іще хотіла їй більше чого розказати Яличка, проте нараз появилася зовсім несподівано з темного входу до близького придорожного льоху молодий парубок, наче який робітник, з топором у руках; у ньому Роса миттю впізнала Дуліба, братового ратника.

- А ти що тут такого робиш? - кинулась розпитувати його здивована Роса.

Дуліб спершу повів навколо поглядом, аби, бува, хто не переслухав його, чейже не всім іще призначено про те знати. Але ж перед Росою, довіреною сестрицею Буйвітра, годі цього затаювати.

- Будуємо підземний прохід з терему до самої річки - проказав півголосом Дуліб.

- Та навіщо ж воно? - не могла з дива вийти Роса.

- З потреби, і то дуже великої. Твоя баба Горлиця на недавній нараді старшин оце нам і підказала. Путяща вона, нівроку, нехай Дажбог дає їй довгого віку! Та й лепська її порада, далєбі!

Коли б дійшло до ворожої облоги, отак порадила вона, тоді матимем доступ до води й вихід за городище.

А що ж може бути ліпше у прикрому положенні - чи то для оборони, чи й наступу?

- Дулібе, невже ти дійсно гадаєш, що тут на чийсь нападть заноситься? Та від кого ж? Сколоти ж самі в небезпеці, тікають що сил із своїх теренів, у нас допомоги просять.

Хіба що від персів загроза? Але ж їм не до нас, кажуть, тільки сколотів покарати хочуть.

- Перси, страх яка велика похідна рать,

а куди така пройде, там ні хліба, ні скоту більше людям не стане. Та й не одне з димом піде. Не дай, Дажбоже, такої руїни! А ми не допускатимем до себе ні персів, ані хто б там не був... Чи з добрими, чи з лихими намірами. Перси хай обходять нас скитськими землями, коли на них наважили.

Роса замислилась, розважаючи вголос перегодя. - Чи тільки зуміє наша горстка відбитись від такої тьми воїв?

Позираючи ніжно на дівчину, Дуліб узявся потішити її. - Не хвилюйся, годі журитися завчасно, Росонько. Персам так же треба приятні інших народів, як сколотам. Вони ж добре тямлять удари буйної скитської раті. Тож не стануть собі ворогів творити всюди по місцях свого проходу. Їм бо більше союзників у своєму поході треба, як супротивників, за них і сколоти побиваються.

- А чому ж гетів і траків перси звоювали, замість до себе їх прихилити?

- Важко сказати. Либонь, ті кинулися стримати персів та й пішли на перший вогонь. А ось греки, неабияке второпне племя, вміють вони ладнати з персами і сколотами в той же час, тож ні одні, ні другі їх не зачіпають. Треба й нам подумати, як тут поступати, аби на себе бурі не стягнути. Може, треба досвіду від ійонців набратись?

- Ми не такі, Дулібе, як ійонці. У нас - що на душі, те й на язичку. Правди не вміємо приховувати, таке з діда-прадіда в нашому роді! Любимо мир і безпеку, не хочемо війни; чужого не порухаємо, якщо тільки нас у спокої залишать, але за яку ціну? Здані ми повністю на те, що чужі почнуть супроти нас. Проте замало лиш гидувати лукавством і підступом, а тоді, як каже народня мудрість, лиш один вихід - битися, або миритися. Середина в нас нема!

Ну, це гаразд, але чи не варто б щось розумного почати діяти, поки чужі до нас пристануть? - гарячилась Роса.

- А я й не думав, що в тебе стільки думок про теперішнє положення та й нашу загальну породу. Як ти вдатно її оцінила! І я думаю, що нам треба дечого довчитись. Не тільки важна сила волі й нашого духа, хоч без них ми не були б собою. А все ж варто часом і до розуму по раду піти. Бо що й буде в пору великої небезпеки, от як ворожого нападу на нашу вільну зем-

лю? Як діяти наперед, щоб таке нещастя дійсно не звалилось на нас, аби не дійшло до великої біди - панування чужинців по наших оселях. Не зможемо допустити, щоб жалібні Карна і Жля переступили наші пороги! Не зазнали ж доволі горя наші прадіди? Цього не бути більше, доки ми живі й міцні. Ось і в цю пору збираємо силу, готуємось на найгірший час, укріплюємо городище, а може, треба за це щось братися? Не цуратись нам кожної розважної поради, як іде про долю нашої батьківщини, це й мені ясно - наче переконував себе й Росу водночас Дуліб.

- Добре, що ми не самі тут, є ж наші рідні могутні племена довкола, слід з усіма порозумітись. А не варто б і вивідати задалегідь про наміри персів супроти нас, вийти їм назустріч, поки вони мали б сюди дістатись? Думаймо всі, як нам далі бути, не чекаймо поки буде пізно. Діймо гуртом і завчасу, щоб нас ніхто з чужинців не заскочив! - думку за думкою палко кидала Роса.

- Славна ти дівчина, Росо, з такою не загине наше плем'я - Дуліб не зміг приховати подиву - та й баба Горлиця над тим же роздумує, усі старшини разом радяться, таки знайдемо вихід з якої б то не було небезпеки - заспокійливо додав він - а чейже й Дажбог не опустить нас в годину потреби! - твердо закінчив.

Може б усе ще продовжали вони цю дивну для такої молодої пари розмову, якби не вмшалась нараз Яличка, що знов несподівано появилася. Вона між тим завела й собі гутірку з подибаним на леваді другом, але вдалась вельми непосидюча, та й було їй досить того знати, що й він певне буде в гаю вечором, от і матиме вона згодом супровід назад до дому. Ще переказала йому інших парубків покликати туди, бо дівчат, запевняла, буде багато.

Але чому ж це її Роса вдалась у таку безконечну бесіду з Дулібом? Чого б їй стільки з Дулібом вистоювати? А їй же, як на те пішло, треба й самій дещо Росі розказати та й від неї новин послухати. Роса, видно, щось нового від Дуліба дізналась, цікаво що такого? Інакше б не чипіли на одному місці, коли всі довкола землі під ногами не чують.

- Росо, сестронько! - водночас із покликом, несподівано для себе опинилась Роса в тугих обіймах своєї свавільної подруги. - Досить тобі спорити з тим недогад-

ливим парубійком – диви, інші гуляють над річкою, хлопці за дівчатами вганяються, щоб яку неуважну студеною водою обілляти, якщо інша доволі моторна й сама не зіштовхне такого зухвальця з берега в воду, а ось цей тут наче приріс до землі, усе своє й торочить...

Нумо, Дулібе, не гай часу, не пора ж і тобі покликати Росу на сходини в гаю? А ні, то й залишишся старим парубком, коли так дуже тобі це до вподоби. Що ж, твоя воля, але ж тоді до Роси тобі зась!

За нею все одно всі тільки й оглядаються, он і хтось забере тобі її, прозяво! Гляди ж і уважай, не переглянь – зачіпала Дуліба насмішками пустунка Яличка, а той, довго не надумуючись, вихопив відро з водою від одної молодиці, що саме від колодязя з повним надходила, та й – добрим сплеском по дівці, щоб не зачіпала вдруге. Горенько промоклий Яличці, отак і їй несподівано попалося.

А з левади сміхи, гучні оклики і приспиви постійно лунають:

Виходь, кохання,
Доки зарання,
Промий оченята,
Подай рученята.

Вже спатоньки досить,
Пора на покоси...
Підемо в танок,
Ой Дана, Дана...

Ти що – не до танку?
Чекаєш світанку?
Та ось – пробудися,
Водиці напийся!

Не я обливаю, –
Водичка з Дунаю!
Підемо в танок,
Ой Дана, Дана...

(Далі буде)

Ярослав Орion

БОГ І РЕЛІГІЯ

СПАСИТЕЛІ (Продовження)

Багато Спасителів були королівського роду, отже й Ісус мусив бути таким. Йосиф походив з роду Давида, але ж Йосиф не був батьком Ісуса за Біблією. Де ж тоді королівське походження? І яке негідне походження від Давида п'яниці, розпусника і вбивника. Ось такого типу вибрав Єгова на предка Ісусового. 2 Самуїл 7. 12 лише: "І забезпечу насіння від тебе, яке вийде з твоїх внутрешностей і збудує його царство". Ось і збудував, як це бачимо сьогодні. Та й генеологія в Євангеліях страшенно запутана. В Лукі від Давида до Йосифа 41-о покоління, а в Матея тільки 14-ть поколінь. В Лукі Йосиф — син Гелі, а в Матея Йосиф — син Якова. В походженні Ісуса від Давида згадуються 4 жінки: Тамара, яка спокусила батька свого чоловіка, Рахиль — повія, Рута — пішла спати з не своїм чоловіком, і Бетшеба — любовниця Давида. Та сама зірка сповіщала народження всіх Спасителів, але мудреці, що відвідали немовля, не могли бути ті самі, бо в різні часи родились різні Спасителі. Тут ще одна цікава деталь. Неканонічне Євангеліє "Дитинство Ісуса" каже, що батьки з Ісусом втікали до Матарей, а не до Єгипту. Матарей це місце народження Крішні в Індії.

Центральна тема Євангелії — це смерть на хресті, бо смертю мав спасти жидів, сам же "цар юдейський", що Ісус підтвердив, коли Пилат запитав його. Ісус ішов добровільно на хрест, бо така була його місія. Проколені груди означали ту кров, яку місти пили за відпущення гріхів. А цвяхи — це

(Продовження з ст. 5)

Світлана:

Клянуся Велесом! Ніхто-будь інший
Не був, як Святослав-пресвітлий князь,
На топірці мій присягався гридень,
Що помилитися ніяк не міг.
З господарем Русі рушав в походи,
І на ведмеда з ратищем ходив,
Одного разу в непрохідних зворах,
Украли у вовчиці вовченят.
Іван моїм є найвірнішим свідком,
Ми споглядали, як з русявих кіс,
Грайлива дівчина зняла віночка,
Наслідникові царства віддала.
Він їй подякував, подавши руку,
Удвох собі згубилися в п'ятмі,
Тоді осмілилися з схову вийти,
Од страху ані мертві, ні живі.
Охоту загубили скарб шукати,
Про папороть забули вогняну,
Вніч розцвіла в болоті на купині,
Бо в криках довго ворохобивсь Див.
І на поділ провів мене мій воїн,
Побіля хвiртки попрощалась з ним;
було влягомо, і казав: світанням
Йому на рать з володарем рушать...
І от, його я вороття чекаю,
Так само, як ти брата свого;
Поглянь, бояр чимало прибуває,
Виходить Русь своїх синів стрічать...

"Рідного Краю Галузка".

вдумка церкви, бо на цвяхах тіло не вдержиться. Римляни нікого цвяхами не прибивали.

Темрява, яка наступила зі смертю Ісуса, в історії не згадується. Тільки біблійний Йосель 2. 31 пише: "Сонце перемішиться в темряву, а місяць у кров, закн приїде великий і страшний день Господа". Але чому повставали мерці з гробів і ходили по місті, то невідомо. Автори видумували незвичайні речі, щоб підкреслити вагу події. Климентій з Олександрії писав: "Ухньою підставою була видумана смерть і воскресіння сонця, душі світу, причину життя її руху". Також Іринеї писав, що "Ісус не був розп'ятий, а жив до 50-ти років життя".

Кожний скаже, що це є абсурдом карати себе самого, щоб усмирити свою злість на грішників. Де ж тоді чеснота самопоправи? Легенда ця є тільки пам'яткою варварства, яка не віру в Бога викликає, а цинічний атеїзм. Чому Бог дав себе прибити на хрест — правдивий релігійний містик не знайде відповіді на таку недоречність. Християнство не згадує про Аполлонія, Прометея, Крішну та інших подібних Спасителів, наче б їх ніколи не було, ідучи слідами Павла, який "не хотів знати нічого, крім Ісуса і його розп'яття" — 1 Кор. 2. 2. Пам'ятники розп'ятих Спасителів понищено і теологи здвигають плечима, коли про те згадувати. Думуючи про розп'яття виринає таке питання: Що має Ісусова смерть спільного із спасінням людства? Він умер мабуть тільки тому, що інші Спасителі вмрвали.

Хрест став символом і заодно тираном Європи на довгі віки. Іронія долі, бо той хрест, який в давнину, ще задовго до християнства, був символом вогню і життя, став кайданами для свобідного розвитку людської цивілізації. Хрест не винайшло християнство, а тільки використало для свого панування. Єгипетські фараони, асирійські королі, володарі інків і астеков, мали хрести на своїх нашийниках. Хрест у Мехіко називався Тота, або "наш батько". В Індії, в Китаї імператори мали хрестики на палицях. Греки в Елевзійських Містеріях носили хрест на грудях. Римський Юпітер мав корону з хрестами. В святині Вестн непорочні дівчата мали хрести на грудях. Константинові, який не був християнином, який замордував свого сина й жінку, християни підсунули легенду по його смерті, ніби він бачив на небі знак хреста і слова "під цим знаком побідиш". Мати Константина, 300 років після смерті Ісуса, знайшла в Єрусалимі цілі три хрести, які продавались як реліквії по кусочку християнським громадам. Церква офіційно запровадила хрести в своїх святинях аж в 431 р. І тут теж бачимо, що впливи давнини були вирішальними.

Також воскресіння пов'язане з празниками воскресіння Сонця-Спасителя. Празники відбувались всюди при кінці березня. Якщо Ісус воскрес, чому така важлива подія не записалась в історії? Бо її взагалі не було, а були тільки давні легенди про різних богів. В жидів був звичай, що розп'ятого злочинця палили. Чому ж те не сталося з Ісусом? Бо не сталося з іншими Спасителями. Що ж робив Ісус 40 днів, коли воскрес? Його бачили всього декілька разів. Точні студії показують, що легенда зовсім не передумана. Той, від кого "всі речі існують" перестав існувати, вмраючи.

(Далі буде)

"На нашій, не своїй землі"
Т. Шевченко.

ЗАГАЛЬНІ ДАНІ

Територія України складає 2.7 % території СРСР.

Населення України стано- вить 18 % населення СРСР.

Щільність населення України - 85 чоловік на 1 кв.км., (у Росії-8 чоловік на 1 кв.км.)

Україна вирощує 33 % всіх овочів, які продукує СРСР, а також: 20% пшениці, 25% картоплі, 50% соняшника, 60% цукрового буряка; постачає 25% молока; 25% м'яса.

Коли йдеться про промислову продукцію, то Україна продукує: 37% сталі, 45% чавуну, 26% тепловозів, 50% залізної руди, 40% прокату чорних металів, 41.5% кольорових телівізорів, 15% вугілля.

Щорічно на Україні відпочиває і лікується 22% населення СРСР (60 мільйонів чоловік).

Щорічно Україна виробляє на душу населення (дані за 1988 рік): пшениці 1000 кг (споживає 140 кг), м'яса - 155 кг (споживає 68 кг), цукру - 118 кг (споживає 49.7 кг).

Україна розсилає свою продукцію у 120 країн світу.

Українському урядові підпорядковано тільки 5% промисловості України, решта 95% піпорядковано Союзу.

У складі 15 республік СРСР Україна займає 11 місце, коли йдеться про середню заробітну платню працюючих. Причому, коли братимемо платню робітників, то Україна займає 9 місце, а колгоспне селянство-12.

("Літературна Україна", 1989 р. "Радянська Україна", 1989 р., "УРСР в цифрах", 1988 р., "Правда", 1989 р.)

(коментарі зайві, Ред.).

ЗУСТРІЧ ІЗ ЛЕВКОМ ЛУК'ЯНЕНКОМ

Шанувати, цінити й допомагати живим героям — це обов'язок усіх.

Левко Лук'яненко наш народній герой, народився 24.VIII. 1927 р. на Чернігівщині. Не дивлячись на неспокійну й тяжку молодість закінчив вищу освіту й став юристом. Від 1957 р. працював на Львівщині. В 1960 р. разом із кількома однодумцями виробив програму для Робітничо-селянської спілки (УРСС). В цій програмі було сказано про вихід України із ССРСР на підставі сов. конституції. В січні 1961 р. Лук'яненко був засуджений на смерть. Потім цей присуд замінено на 15 р. неволі.

В 1976, відбувши повний термін, він вийшов на волю і вже в грудні 1977 р. був знову заарештований за участь в УГГрупі й засуджений на 15 літ. Щойно в січні 1989 р., в наслідок великого тиску з Заходу, зміг вернутися на Україну й живе тепер у Седневі на Чернігівщині.

Будучи ще на засланні Л. Лук'яненко погодився очолити УГС, яка перетворилася на масовий рух. Також ще на засланні, в селі Костирево, він написав брошуру-програму «Що далі?». Її було надруковано в Англії.

В червні Л. Лук'яненко отримав дозвіл виїхати на Захід на 2 місяці. Він відвідав Бельгію, Францію, Німеччину та Англію. Скрізь він зробив велику роботу для нашої справи. Він був запрошений на різні конгреси та симпозиюми й скрізь пояснював та говорив так, як тільки він уміє говорити: спокійно, глибоко, чесно й вичерпно.

Побачити Л. Лук'яненка раз — значить почути себе упривілейованим, а три рази, так як я, то треба дійсно дякувати Богові за його ласку. Бачила й чула я його в Генку, Бельгія, а потім у Мюнхені Зах. Німеччина та в сумівському таборі недалеко від цього міста.

Середнього росту, у вишиваній сорочці, із довгими посивілими козацькими вусами, скромний і спокійний. Від усіх відрізняють його очі мученика, мислителя і візонера. Говорив одверто, сміло не оминав нічого. Переказав присутнім привіт з України від тих, що борються в тяжких обставинах. КГБ і міліція не спить: розганяє людей на зібраннях, б'є, арештує, штрафує і розвозить їх насильно в різні кінці краю, подалі від місця зібрання. Із спокійним оптимізмом він підчеркував, що при з'єднаних зусиллях, проб'ємо шлях до свободи. Хоч існують обмеження, а все таки завдяки важкій боротьбі відважніших, виборюється вільність слова й зібрання.

Комуністичний режим розчарував все кругом себе. Люди байдужі до всього, без ініціативи, стали гвинтиками у машинах, на яких працюють. Все ж таки, дещо зрушилося — ось хоч би, що він і кілька подібних йому змогли виїхати на Захід і вернутися додому. Належить до минулого наш страшний голокост, коли з наказу диктатора згинувло більш як 7 мільйонів людей, а з 1934 ще було замордовано 600 000 нашої інтелігенції, щоб обезголовити нарід. Л. Лук'яненко розказував з глумом, як то його на 24.V. ц.р. пустили до Москви щоб узв'язати папери для виїзду. Його помешкання підслуховується найновішими апаратами. При надлюдських зусиллях на Україні виходить кілька публікацій неформальних груп. Але бракує всього — українських машинок до писання, а особливо апаратів для помноження і паперу. Потім часті конфіскації. І все таки появляються «Укр. Вісник»,

«Голос Відродження», «Кафедра», «Інофрмація» тощо.

При однопартійності не може бути демократії. Хоч УГС не є політична організація, але досі тільки вона говорить про самостійність України. Із того, що вона видає, виробляє і продукує, Україна дістає тільки 10%, а 81 вивозиться. Протести й прохання до Москви, щоб збільшити % того, що залишилося б для читачів в Україні відкинено. УГС має філії по цілому краю. Члени прибувають. У березні їх було 500, а в квітні вже 600. До остаточної цілі Спілки — суверенності, — треба очевидно стативитися реалістично й прямувати малими кроками вперед. На запит, чому балтійці дістали стільки прав, а Україна ні, Л. Л. відповів, що поперше вони нічого не одержали, а самі собі беруть, а по друге, якби Україна мала 20-40 р. самостійности, то сьогодні справа представлялася б зовсім інакше. Не дивлячись на все, Україна не спала. Повстанський спротив тривав аж до 1956 р., населення ставилося до повстанців як до героїв. І вони дійсно були ними. Вони воліли скорше пустити собі кулю ніж здатися. По всіх тюрмах та таборах українці становили й становлять 50-70% засуджених. З вдячністю говорив він про еміграцію, яка зробила так багато для розкриття чорних діл Советів. Хтось з молоді з дивним акцентом, запитав чи існує на Україні атом. зброя і чи є підпілля. Л. Л. відповів, що атом. зброя існує в дуже засекречених місцях і якби большевики відтягалися то напевно заберуть її. А підпілля нема, принаймні він нічого про це не знає. А страйки хоч і заборонені, але є і мабуть ще будуть. Для нас важним є те, що прокидається інтелігенція і робітництво із залякування. — Дуже важною є і співпраця з діяспорою і Л. Л. пропонує, щоб творити неполітичні гуртки по 20-30 осіб які б співпрацювали й допомагали УГС, бо тих, що працюють і боряться на Україні, якщо й не арештують, то переслідують і нищать у інший спосіб: напр. студентів викидають з університетів, робітників з роботи (ось Б. Ребрик по більш як 2 місяцях як повернувся із Заходу, не може знайти собі заробітку) і т.д. Особливо дуже легко пришити кожному підозрілому злочин за указом із 8.IV.89 р.

Все ж, Л. Л. закликав людей побільше ознайомлювати закордонних політиків про Україну, більше встановлювати відносини на неформальному рівні, множити персональні знайомства і зв'язки з людьми на Україні, їдучи туди чи закликаючи їх на Захід, особливо молодь. Посилати на Україну книжки (страшений брак укр. літератури, історії), журнали та газети. Боротися в ООН, щоб УСССР перестала бути фікцією, а стала дійсністю. На запит чи КГБ прихильне перестройці — він відповів, що і КГБ і міліція є підпорядковані партії і роблять те, що їм наказується, а військо це не політична сила, а каста, яка також підлягає партії. Всяка допомога Советам із Заходу скріпляє імперію і продовжує агонію. Згадував ще й про Польщу, яка нарешті усвідомила собі, що без незалежної України і її існування є zagrożене. І край, і діяспора мають ту саму мету — незалежність України. Ще в таборах неволі ув'язнені чули про діяльність діяспори. Ми є великий нарід і зберегли себе, хоч підступний окупант хоче убити нашу душу, забороняючи укр. мову, літературу, школи, фільми, але народ має здоровий дух і сьогодні не дивлячись на ніякі заборони, виходить на збори з тризубом та жовто-блакитним прапором.

На запит, чи замість перебудови не станеться так, як у Китаю, Л. Л. відповів, що не думає цього. У Советах, умовини життя є інакші. В Китаї 90% населення є занято в хліборобстві й не дивлячись на політичний режим якось дають собі раду, тоді як тут 75% людей треба прогдувати, за що є відповідальна партія. Про молодь на Україні оповідав він, що й вона прокидається, організує різні неформальні товариства. Комсомол збанкрутував і говориться розв'язати його. Отже процес пробудження розвивається.

І так Л. Лук'яненко, ця замучена людина, що просиділа по таборах, тюрмах та заслання 30 років, не тільки не заламалася ще й стала провідником УГС, нашого світилиця. Він твердить, що чи хоче хтось цього, чи ні Україна буде! Треба тільки боротися, більш співпрацювати й помагати людям та організаціям на батьківщині (приклад поляки), щоб прискіпити наше відродження.

„Нові Дні“, грудень 1989

Таня Гук

НА ОЛТАР НАШОЇ ПАМ'ЯТІ

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Заступникові Голови Ради Національностей,
Голові Українського фонду культури Борисові Олійнику.

Дорогий Борисе Іллічу!
Вирішив звернутися до тебе з відкритим листом. Можна було б просто поговорити вічна-віч чи написати приватний лист. Та справа, про яку піде мова, вимагає слова прилюдного.

...Живеш, і настає той невідворотний, пізньоосінній час, коли вже дні мовби не йдуть, а пролітають. Зате ночі — ніби довгі, нескінченні дороги. Кажуть, сон усеволодний, усемогутній. Може, й так. Але й він безсилий перед думками. Особливо ж — нічними. Найважчими.

Думи мої, думи мої, — згадаємо Шевченка. Думи — і невмолима пам'ять. Нескінченна книга, в якій записано все: і життя людини, і життя України. Гей, та багато ж сторінок вписано кривавим і чорним! Читаш подумки — і ціпенієш од жаху. А особливо там, де смертним шрифтом вкарбовано: голод. Тільки відьмацької опівночі зачати «вожді народів» могли накликати людям цей жах, рокуючи сатанинське:

Багаті? — Старцюватимете.
Співучі? — Заплачете, затужите.
Горді? — Впадете на коліна!
Густолюдні? — Прополомо!
В історію оглянетеся? —
Очі виколемо!

І знову серед перших, на кого встав знак неситимих і немилосердних, — Україна. Пішов голод степами, лугами. Пішов! Перед ним дверей не зачиниш, не зупишиш ні плечем дітей, ні тужінням матерів...

Найбільше любив він хати, в яких, здавалося, навечно оселився життєдайний запах хліба. Впов-

зав туди, населяючи дім мерцями і холодом. Двері — настіж. Тиша — навкрим лежить на порозі. Мертво. Не хати, а цілі села обездушував голод! Втікали до міста, та він наздоганяв у дорозі і на вокзалах, на вулицях і в підворіттях — і кидав на промерзлі хідники.

...Люди не плакали. Помирали мовчки — вже й на стогі сил не було. Хто лічив їх? Скільки їх, непомічених, зникло з видноколу тоді? Хто знає? І хто, знає сьогодні? Кому вдалося полічити їх наздогінці?

Правда, як небо: по ньому може пропливати павутинка, може заступити хмара, а може насунути тьма-тьмуща. Але мине непогідь, вітер розвіє хмари — і небо знову стане чистим. Так і правда. Як її не обливай словесним брудом, як не запинай туманами олжі та облуди — вдарить час, і вона очиститься, засвітиться первозданно...

І ось цей час настав. Ми побачили свої рани. Відчули рубці на своєму серці. Прокинулася, ожила, колісь по-злодійськи розп'ята на історичних розхрестях наша совість. Перед її очима мовчки звелись мільйони убіснених найжорстокішою зброєю — голодом.

Як же з ними тепер — у час правди? Чекає постанови Уряду чи Політбюро про нашу синівську пам'ять? Про реабілітацію?

Не буде такої постанови. Не підлягають вони реабілітації, бо їх не звинувачували ні «трійки», ні надзвичайні засідання НКВС. А отже, й помилювати їх теж не мо-

жна. Нема за що. Навіть для помилювання нема підстав. Вони мовби щезли, розчинилися в історії безслідно: були — і нема!

Але то для молоха на ім'я голод їх нема. Для нього вони просто мільйони. Пил і прах. Для нас же — батьки і матері, брати і сестри. Народ, ім'я якому — Україна. Ми чуємо потойбічний стогін, ми бачимо внутрішнім зором пухлих людей, ми не забудемо нашу землю, скопану ярами, — вперше вона так без ліку приймала дітей своїх. Уперше — без жалоби і молитви — як собак. Бо в живих не було сили поховати мертвих. Мор! Мор! Мор!

Я вже казав про пам'ять, як про вічну книгу, де все записано і про них. Але ж час владен навіть над пам'яттю. Під його байдужим суховієм бліднуть сторінки і глухнуть слова. Та й живі у ділах своїх минутих інколи забувають заглянути навіть за близьку межу. А як стане вона делєкою?.. Отож аби не забулося, аби воно не тільки в пам'яті, а й в очах наших, і перед очима було... Люди споруджують пам'ятники...

Який же пам'ятник мільйонам загиблих від голоду? Серед них найбільше було селян, вони і за життя не вимагали особливої уваги до себе. Жили — як терпіли. І пішли з життя, терплячи. Вони можуть обійтися і без пам'ятника. Вони — можуть, а ми, коли навіть подумасмо так, накликаємо прокляття на долю свою навіки.

Отже, пам'ятникові — бути! А якому — над цим нам і треба думати. І відповідь можна шукати в історії нашого народу, в його милосерді, доброті і мудрості, незбагненно великій.

Погляньмо на далеке минуле України. Воно густо позначене спалахами битв за волю і долю свою. В тих битвах гинули кращі сини народу, незчисленно гинули. Іх

ховали у братських могилах. Усе військо запорозьке хоронило і зводило їм пам'ятник одночасно. Кожен воїн висипав шапку землі на домовину — і виростав у степу високий курган, віковичний пам'ятник. Пам'ятник, що непідвладний часові. Подивіться на лоно України: минули століття, а могили слави козацької височать...

Чому б нам не піти за звичаєм

народу? Чому б не насипати величній курган-могилу в степу України, на найродючішій землі, щоб усі бачили. І пам'ятали, яке горе перебув народ, коли на такій землі сам помирав з голоду. Учасником вибудови пам'ятника жертвам голоду міг би стати кожен з багатомільйонного народу України. Тож хай кожен, як святий обов'язок перед закатованими голодом, як каяття перед ними, як клятву затамить — вовіки не забути їх, і ніколи не дозволити подібного глуму на землі українській, — нехай кожен принесе на цей курган хоч жменьку землі, — як децицю на всенародно творимий пам'ятник.

Все тлінне. Навіть камінь і залізо руйнуються часом. А земля, як саме життя, — вічна, і вічним

буде пам'ятник, створений усім українським народом. Так думаю. В це вірю.

Дорогий Борисе! Я саме до тебе адресував цей лист. І як до голови Українського фонду культури, що повинен подбати про цей нетлінний пам'ятник. І як до народного депутата, що працює в Палаті національностей країни. А найперше — як до поета. Адже в поетові завжди живе велика, незгасна любов до свого народу. Несу свій біль — до твого болю. Та кожен додасть свого. І принесемо кожен шапку землі на оltар пам'яті дідам і бабусям, батькам і матерям, братам і сестрам нашим, хоч через багато літ після того страшного 33-го...

З глибокою пошаною і добрими побажаннями
Олексій КОЛОМІЄЦЬ.

Шановний Олексю Федотовичу!

Щось таке глибинне заторкнув Ваш лист, що й не скажеш словами, тільки серцю тоскою і тужно стало. Хоч я тільки з переказів знаю про той мор, а Ви ж його перебухли і переболіли.

Певен, що всіх нас, хто не оглух і не осліп душею, несе в грудях огонь вірності і природне почуття відповідальності за долю народу, до самого ества схвилює Ваш лист, Олексю Федотовичу, в якому Ви закликаєте звести всім миром пам'ятник жертвам голоду 33-го на Україні. І хоч лист якоюсь мірою особистий, усе ж кожен відчує себе адресатом, бо ж Український фонд культури всенародний.

Жертви голоду 1933-го... За цією до кяделяризму сухою фразою постають мільйони наших батьків і матерів, братів і сестер, безневинно підтятих косою голоду. Моторошний парадокс: вмирили саме на всеплодючих чорноземах шанованої всім світом житниці, на довірливій нашій Україні, вмирили просто поля, на шляхах, у холодних хатах і на космічних протягах промерзлих вокзалів, помирали поодиноці і сім'ями, вилягали роди і села. Над ними проскреготали грабарки — і зімкнулася земля, навки прийнявши трудящих дітей своїх, сама здригнувшись од того, що творили на ній люди з людьми.

Голод забрав кращих з нашого народу. Тих, що за шмат насущного не стежили і не доносили на брата, хто не пішов виривати останній окрасець з голодних дитячих ротів, хто не вмів торгувати святинями, спекулювати, красти, вбивати, аби вижити самому.

Голод 33-го на Україні став однією чи не з найжорстокіших ланок у сув'язі подій, які вилаштовуються в систему канібальської селекції, коли все талановитіше, мудріше, відважніше, чесніше, гуманніше і моральніше винищувалося в кінцетаборах, зацьковувалося і, нарешті, виморювалося голодом.

То були цілеспрямовані удари по генетичному фонду нашого народу. І ми маємо до глибу усвідомити, яких невідшкодованих втрат завдали вони на-

шій культурі, науці, економіці, як викривили історичний розвій народу, яке тавро поклали на його психологію.

Голодне виття смерті трагічно відлунилось у чорнобильській трагедії, в понівеченні Дніпра і замуленні малих рік, у пониженні пам'яток історії і культури, в притлумленні почуття національної гідності. Та радіація опромінила і мораль безбачченнів, які, колінукуючи перед апологетами опвістування національних святинь, віддали в наймичку рідну мову, зденационалізували школу і вуз, театр і кіно...

Але народ немертвий. Настає урочий час — і стирає з очей полуду ляку, скидає із свідомості дрантя безмовної покори, пробуджує Пам'ять. Тоді народ бачить далеко: і в минувшину, і в грядуще. І — все знає, і все розуміє.

Сьогодні ми помудріли. Сняївським оком оглянули трагічне поле нашої минувшини, — і відчули нестерпну потребу сплатити борги за літа давні.

Пом'янемо ж, люди, загинблих на безмежно тоскних полях 33-го! І повчимося, як радить старійшина нашої літератури Олексій Федотович, у наших пращурів зводити достойні пам'ятники достойним. Не з огромів коштовного металу чи мармуру творити собі кумирів, вганяючи мільйони за рахунок дитсадків, лікарень, квартир для інвалідів... Ні! Бо й тіль сумнівів не повинна лягти на суворий лнк цього жалобного знаку.

Жменями і шапками насипали могили наші пращури, ховаючи побратимів. І могили ті лишилися пам'ятниками навки. Давайте ж і ми насиплемо могилу «серед степу широкого на Україні милій», — на найврожайнішій землі, вічний, як сама земля, пам'ятник жертвам голоду. Хай він сягає безгомінного космосу і вчить нащадків, як треба по совісті жити в цьому тричі святому і грішному світі. І не треба ні фігур, ні ідолів. Ідолі — падуть. А земля вічна.

Цей пам'ятник має стати справді всенародним. Давайте ж разом окинемо обрії і вподобаємо йому найпочесніше місце на нашій Україні. І спільно по-

радимо-подумаємо, коли і як вивизиємо цю руко-
творну гору, і хто удостоїться честі насипати її, чим
засіємо її священні схили і яке древо посадимо,
яку стежку протопчемо, і хто перший вклониться
їй. Усе — разом. Бо тут схибити не маємо права.

За одвічним народним приписом не відспівані, не
поховані по-людськи душі усопших не впокояться,
доки світ. І важко стукатимуть у серця живих, до-
ки світ.

Отож, маємо спокотувати вину свою безневинну
— і відспівати їх, і вчинити їм мирську, а для ві-
руючих — і відповідну їхнім звичаям панахиду; в
горі нам нічого і діляти, і подлятися на гурти. Ті-
льки громадою, тільки разом, тільки неподільно—
як Пам'ять.

Хай з усіх усюд — і України, і нашого багато-
мовного Союзу, з усіх світів приходять до тої Вер-
ховини старі й малі і прилучають дещциці свої земні
на вічну пам'ять і супокій загиблих, в ім'я живих
на цій Планеті.

Український фонд культури чекає на твою муд-
ру пораду, Громадо! Пишіть нам на адресу:

Київ, вул. Рози Люксембург, 16, Український
фонд культури.

З смирною шанобою

Борис ОЛІННИК,

голова правління Українського фонду культури.

"Літературна Україна", 4 січня 1990 р.

Коробка-Маслівець.

ЩО ДАЛО УКРАЇНІ ПОЗИЧЕНЕ

"Українська правда повинна
бути вільною від чужих
правд. Чужа правда, свята
чи не свята, не повинна
домінувати над українсь-
кою правдою".

(Наталія Дяків, "Вільний
Світ", 23 грудня, 1968 р.)

В журналі "Дороговказ" ч.19, за 1968 р.
Редактор пише: "Лише національно свідомий
нарід спроможний творити історію, да-
ти світові культурні цінності"...

Із зливи бундючно-пустопорожніх слів,
писаних з нагоди тисячолітнього ювілею
"княжого чину", тяжко довідатися, а чи
дійсно ми, русини-українці є національно
свідомий нарід, що спроможний творити іс-
торію, і дати до скарбниці світової
культури й свої духові вартості...

Як виявити й розпізнати свою, як гене-
тичну, так і духову повноцінність, якщо,
а це відомо й чужинцям, у нас по цьому
питанні, майже на протязі цілого тисячо-
ліття панує різноголосиця.

"Кожна державна нація, пише з нагоди
ювілею "княжого чину" відомий Академік,
із спеціальною увагою, любов'ю і старан-
ністю береже скарби свого збірного дос-
віду, щоб забезпечити ТРИВАЛІСТЬ атрак-
тивної сили ідентичності"...

Повчальним є те, що висновок вченого
спертий на найновіших наукових дослідях,
що до ПОВНОЦІННОСТІ людини, народу, на-
ції не різняться від того, що по цим же

питанню писав Мит. Іларіон (проф. Огієн-
ко) значно раніше...

В часописі "Наша Батьківщина" від 2-го
січня, 1972 року, він писав: "Кожна лю-
дина виявляє в собі і на собі все, що
складає культурне вікове багатство
народу, який її породив..."

За кожною людиною стоять всі поколін-
ня її предків, увесь запас їхнього знан-
ня, увесь досвід зібраний віками.

Людина втягає в себе все, що складає
ДУШУ ЇЇ НАРОДУ, славу його перемог, по-
разку, гіркоту рабства, скорботу і ра-
дість всіх поколінь...

Мова, релігія, обряди, народні звичаї,
пісні, мудрість минулих поколінь, пере-
житки довгих століть, усе це складає лю-
дину"...

Взявши до уваги сказане Митрополитом
і Академіком, можна зробити висновок,
що людина, нарід, нація лише є тоді пов-
новартісна і здібна творити історію, як-
що вона зберігає, розбудовує та удоско-
налює скарби свого минулого, починаючи
від світанку...

Що цей висновок збігається з дійсним
станом речей, свідчить нам і написане Го-
ловою Світового Конгресу Вільних Україн-
ців. "Як не дивно - пише Петро Саварин -
але як кожна людина, так і народи - ма-
ють свою душу. І та душа мусить говорити.

Культура - це мета існування народу:
мовою, піснями, мелодіями, традиціями,
навіть кольорами..."

Народні надбання, на яких базується
культура, найбільш характеристичні, бо
вони сягають до ДЖЕРЕЛ ПОСТАННЯ НАРОДУ,
торкаються самих ОСНОВ ПЕРВІСНИХ ТОНІВ у
серці народу, і їх не втрачаєм до смерти."

Із сказаного вище цілком ясно, що

минуле має свою ПРАВДУ, тому його не можна скреслити чи зріктися й зостатися собою, але якщо це минуле та є недосконале, то треба удосконалити його, а не зрікатись...

Але читаючи панегирики "княжому чину", впадає в очі те, що сьогодні русини-українці в великій більшості мають інший критерій, щодо нашого минулого, який є цілковито протилежний тому, за що згадували Митрополит, Академік та Голова СКВУ.

Адже в них (панегириках) свідомо пишеться викривлена й пофальшована дійсність.

Як же тоді це все розуміти, питає звичайна не переінтелектуалізована українська людина, якщо не тільки ми, русини - українці знаємо, але і чужинці, за оті "СТРАСНІ ДНІ НАШОГО НАРОДУ ВПРОДОВЖ МИНУЛОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ".

Що вони скажуть за нас, що ми, всупереч сумній до трагізму дійсності з надмірною пихою заявляємо, що: "Ми є горді з того, що наші предки перестали жити, як їхні батьки, ставши християнами", і що ми русини - українці, "скинувши з себе ярмо поганства" й "зрікшись темряви" в котрій тисячоліттями перебували, вийшли на "світло Боже" й через хрещення у хвилях дніпрових, отримали "свободу дітей Божих", ставши "людом вибраним" і "народом святим"...

І як приклад русинсько-української гордості, що наші предки перестали жити як їхні батьки, є, на наш погляд, стаття відомого вченого, що була поміщена в Бюлетені ОУ УВБ за січень-березень 1989 р. під назвою: "Тисячоліття українського християнства в ретроспекті".

Читаючи згадану статтю, вражас однобічність, якась патологічна відраза до свого минулого, а також і сам заголовок допису.

Проживши довге життя і перебуваючи в церкві, теж знаю, що якогось особливого українського християнства не було, немає і бути не може, так само, як і ліванського ісламу, що теж, як і християнство, походить з одного і того ж джерела...

Цікава річ, що у своїй статті вчений автор, змалювавши на тлі суцільного мороку й пустки "богів слов'ян" через міру гнівних і кровожерних, що від своїх ісповідників вимагали "людських жертв", свого обвинувачення нічим не обгрунтував.

Кожна людина, що вміє читати й цікавиться історією рідної землі, знає за

події 983 року, а також і за смерть "варягів" (Федора та Івана).

Отож, звинувачувати у їх смерті "богів слов'ян", не будши упередженим, не випадає...

Але, наразі, як обвинувачення вченим автором "богів слов'ян" в кровожерності, а також і захоплення автора юдейським монотеїзмом і перевагою "після-августинської філософії" над примітивним тлумаченням "автохтонного політеїзму", як підказує життя русинів-українців, є мало цікаве. Відомо, що по згаданому питанню є написано досить, а до того і на вищому рівні, та головне, без упередження...

Цікавить згадана стаття, особливо незрячих і примітивно думаючих, що на протязі десяти століть несуть тягар, як духової, так і політичної неволі, адже ж в ній автором порушено болюче питання, питання доцільності власного розуму, духа, ритму, що пливе з тисячоліть, і перевагу позиченого над ними...

"Український нарід, пише вчений автор, приймаючи в час розквіту Києво-Руської держави християнство, засвоював собі тисячолітні здобутки розуму й духа найпередовіших народів світу і став співучасником та співтворцем найвищих досягнень християнських цивілізацій"...

Дійсно "ідилія": позичили, засвоїли і присвоїли найвищі чужі здобутки й прямо з примітивізму вскочили до найвищих досягнень чужого розуму...

А чи так воно є насправді? Тяжко сказати, що сталося. Можливо це наслідки від Акту Повелеваючого, але вчений автор, пишучи наведене вище речення, не врахував того - а як відповісти, якщо ота "велика більшість" русинів-українців, що ще перебуває в стані "примітивного мислення", запитас: -які ж наслідки від позиченого, де і в якій галузі нашого національного життя вони проявляються, якщо ми знаємо лише за "Страсні дні"?

Де і яка участь народу Русі-України в співпраці з "передовими народами", як в створенні, так і в користуванні благами християнських цивілізацій?

Де і коли, ми, русичі-українці, забувши пересторогу античного грека, що "той, хто визнає над собою духову зверхність чужинця, є подвійний раб", стали, як рівні з рівними з "найпередовішими", від котрих, відіркнувшись свого, засвоїли їх здобутки духа і розуму?

(Далі буде)

Гірка чаша Івана Мазепи

(Журнал "Україна", Київ, ч.25, 18 червня, 1989 р.)

Портрет роботи Василя Мазю-
тина Гравюра на сталі.

(Продовження з ч. 25)

Словак Данііл Крману, який весь похід перебував при дворі Карла XII, пише, що Мазепа зібрав полковників і заявив: «московський цар утискає їхні вольності, а шведський король живе дуже далеко і від нього нема небезпеки для їхніх вольностей». Цебто ставилася мета використати збройну силу шведського короля для досягнення своїх політичних цілей. Тим паче, що договір 1654 року між Росією та Україною, між московським царем і українським гетьманом, як слушно зауважив Андрій Яковлев, «був актом виявлення волі двох рівноправних сторін». Відомо також, що починаючи з 1659 року присягою стверджувався не автентичний договір 1654 року, а невдала його підробка, фальсифікат, так званий «Переяславський договір» або «давні статті Богдана Хмельницького» в московській редакції 1659 року.

Івана Мазепу можна подавати в багатьох іпостасях. Хочу зупинитися на діяльності Мазепи як фундатора-будівничого. Кілька століть прикрашали, та й нині, на щастя, прикрашають українські міста церкви та собори, споруджені старанням і коштом гетьмана Мазепи. Зокрема, Богоявленська церква Братського монастиря у Києві, перлина українського будівельного мистецтва, на жаль, зруйнована 1934 року. За його участю було поновлено церкву св. Софії, про що писав у своїй грамоті 1706 року митрополит Варлаам Ясинський: «...призрением патронским...ясновельможного...пана гетьмана...обитель святософийская есть значно обновлена...»

УКРАЇНСЬКА НЕЗАЛЕЖНА ЦЕРКВА ЧИ ВЛАСНІ НАШІ АМБІЦІЇ

Духовне життя українського народу — це терновий шлях, котрий не пройшов ні один народ в сучасному світі. І ось життя знову ставить перед нами, українцями, одне із складних завдань відновлення наших Святих Церков: Української Автокефальної Православної Церкви і Української Католицької Церкви. Складність цього питання полягає в тому, що одним із противників, крім державних органів, які переслідували священство і мирян двох названих Церков, та Російської Православної Церкви, одного з ідеологічних аванпостів радянської ідеологічної машини, — є ми самі, священство і миряни двох мученицьких Церков.

Стоїть питання гостро, як ми, віруючі українці, зможемо збудувати мир духовний у своєму рідному домі на своїй рідній Україні, і ніхто з чужих нас не помирить. Боротьба між Церквами двох конфесій вже набирає сили і нам потрібно дивитись правді у вічі, чи ми будемо гризтися, як ті вовки, чи виберемо мир і злагоду в нашому суспільному, політичному і релігійному житті. Вплив на населення Галичини і Закарпаття є одним із наріжних каменів стику українського релігійного життя.

Безумовно, в даний час віруючі УАПЦеркви і віруючі УКЦеркви повинні уважно ставитися один до одного. Здається з першого погляду є великі розходження між двома церквами. Насправді, крім догматичних і адміністративних різниць, розходжень немає. Дві українські церкви мають єдину ціль служіння українському народові, і одне ядро, український обряд, втілений двома Церквами в життя. А вже схрещені списи, подекуди українські віруючі католики б'ють вікна священика УАПЦеркви. Вже захоплюють церкви одні в одних, вже чути образливі слова на адресу автокефального священства, що це кагебістське священство. Вже ввішено на дощі в Преображенському храмі відозву до населення Галичини, що греко-католицька віра єдина віра прийнятна для галичан. Українська Автокефальна Церква є штучною Церквою, а отже непринятною.

Мушу внести ясність. Розповсюджує УАПЦеркву галицьке священство, кот-

Не зайве згадати, що саме старанням Мазепи 1689 року в Києво-Могилянській колегії відкрито богословський клас і вона отримала статус академії. До речі, вона теж є його альма матер. До нас дійшли універсали гетьмана Мазепи, в яких він захищає монастирі й парафії від зазіхань козацької старшини й міських урядовців на їхні землі та маєтки. Так, 1703 року Мазепа заступився за отця Григорія Сафоновича і парафіян Успенської церкви, яких утискував київський магістрат. **Перехід** Мазепи на бік Карла XII призвів до масових жорстокостей російського війська щодо українського населення. Французька реляція до міністерства закордонних справ повідомляла: «Московський генерал Меншиков приніс на Україну всі страхоття помсти та війни. Всіх приятелів Мазепи безчесно катовано; Україна залита кров'ю, зруйнована грабунками і являє скрізь страшну картину варварства переможців».

Коли Мазепа разом з військами Карла XII підійшов до Батурина, то «знайшов його спаленим, крові людської в місті і на передмістю було повно калюжами, ревно плакав по Батурині Мазепа», повідомляє Чернігівський літопис.

А в цей час царські гінці мчать в усі міста і села з наказом старшині та духовенству збиратися в Глухові на раду для обрання нового гетьмана.

Відомо, що по закінченні виборів нового гетьмана духовенство на своєму соборі піддало Мазепу вічному прокляттю — анатемі. Аж до середини XIX століття з церковних амвонів за літургією в першу неділю великого посту диякони громовим голосом проголошували: «Глаголющим, яко царя возводяться на престол не по особому благоволенію Божию и тако дерзающим на бунт и измену, аки Гришке Отрепьеву и Ивану Мазепе и прочим подобним — анафема!»

Хочеться сказати не тільки про той парадокс, що в церквах анатему оголошували раз на рік, а в багатьох церквах він щоденно згадувався як благодійник і фундатор. Хочу зауважити, що анатема — це не природна для церкви річ, позаяк вона суперечить церковному вченню про потойбічний світ, божий суд, ідеал миру і любови й спасіння душі. Отже, не церква мусила судити І. Мазепу, а вищий суддя. І що, коли на божому суді Мазепа виявиться правий?... Ми не будемо зупинятися на подальших подіях, що відбувалися на Україні, вони добре відомі в історичній літературі. Хотілося б загострити увагу читачів ось на якому аспекті. Навіть обрання нового гетьмана Івана Скоропадського не призвело до невизнання Мазепи як гетьмана на вигнанні. З цього приводу цікавий факт наводить уже згадуваний Данііл Крману, а саме: про прибуття в Бендери місії Маєфельта з умовами московського царя, а з ним і царських послів, серед яких був і Скоропадський. Як переказували Крманові, Скоропадський виправдувався перед Мазепою за те, що прийняв титул гетьмана, обіцяючи йому «бути вірним і привести збунтованих козаків, як випаде нагода».

(продовження буде)

ре переходить з Російської Православної Церкви в УАПЦеркву. І це не підступи, як декому здається, а прояв нової генерації священства і мирян, які не мають бажання відійти до керівництва і підлетлости Риму. І ось уся причина утворення УАПЦеркви на землях Галичини. Вже даліше діяння двох Церков, як вони проявляються, то справа часу.

І ще важливо підкреслити, що є твердження ніби на Галичині не було УАПЦеркви. Але то не так. Бо вже перед Другою світовою війною частина віруючих на Лемківщині і Закарпатті, а подекуди і в Галичині переходили з лона Греко-Католицької Церкви в Українську Автокефальну Православну Церкву. Водночас в регіоні Волині й Полісся частина віруючих УАПЦеркви ставала греко-католиками.

Отже, дві Церкви мають рівні можливості сіяти віру Христову і на Західній Україні і на Східній. Регіональності в чистому вигляді в даний час добиватися не можна. Відносно храмів — можна знайти співпрацю між священством УАПЦеркви і УКЦеркви, як це зробили у Литві, де однісі неділі відправляють лютерани, а другої католики. Народ сам обере ту чи іншу Церкву.

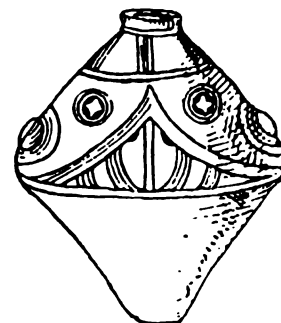
Мир і злагоду у власному домі понад усе, бо інакше третій, Російська Православна Церква, від того виграє і пожинатиме плоди і надалі.

Священик Євген Костів,
настоятель УАПЦеркви в Зборові,
Тернопільська область.

Грудень 1989

Отець Євген Костів з своїм деканатом перейшов в лоно УАПЦеркви. Він закінчив Одеську духовну семінарію і чотири курси Московської Духовної академії.

"Українські Вісті", 28 січня, 1990.

Кольорова посудина з часів Трипілля (6,000 років), знайдена на Поділлі.

ХОЛОДНИЙ ЯР

"Холодний Яр — це одна з найяскравіших сторінок визвольної боротьби в Україні. Це живий приклад, як невеликі числом, але сильні духом — можуть успішно боротися з незрівняно сильнішим ворогом.

На жаль, по цей бік межі мало хто знає, що після того, коли московська червона орда захопила Україну, над Дніпром існувала своєрідна «республіка», яка під українським національним прапором провадила запеклу збройну боротьбу аж до 1922 року. То були села в околицях Холодного Яру на Чигиринщині..."

Автор.

(Продовження з ч. 25)

Вся місцевість дійсно нагадує Кавказ у зменшеному розмірі. Гори вкриті лісами, роблять на обрії чудові везерунки, перерізані глибокими ярами. На хвилястих полях, куди не глянь — високі кургани-могили.

Видно, що тут колись «бували діла» — було кого і ховати. Впереду на ліво видно над лісом церковну копулу.

Це — Мотрин монастир, штаб гайдамаків.

Через деякий час в'їжджаю в Мельники.

Село має звичайний мирний вигляд, але група парубків, що йшла по вулиці співаючи «Серед степу на просторі» — озброєна. У всіх рушниці, у декого шаблі і револьвери, у одного шабля старовинна, оправлена в срібло.

Під'їжджаю до них:

— Добридень хлопці!

— Слава Україні! — відповідає декілька голосів.

Це мене трохи змішало. Я не знав, що у холодоярців заведено замість «Здоров» — вітатися: «Слава Україні», а відповідається — «Україні слава». Питаю їх, як їхати до монастиря.

— Можна їхати селом, але сюди далше. Виїжджайте оцією вуличкою на гору, там за вітряком спуститесь з гори на Кресельці, а звідти проста дорога лісом.

Виїжджаю на досить круту гору і знову стає видно монастирську копулу, що зникла була за обрієм, коли з'їхав з головківської гори.

За млином знову спускаюся в село і переїхавши місток в'їжджаю в лісничівку — кілька будинків під бляхою. Це і є Кресельці.

У вікні будинку зліва, обличчя гарненької дівчини з великими чорними очима — зправа на воротах стоїть струнка сіроока дівчина в одній легкій блюзці. Як маеш двадцять два роки, то не дивлючись на те, що хворий, нехотючи задивився і на «чорні» і на «сірі», і лише виїхавши з під їх «обстрілу», помічаю, що окрім дороги, по якій пішов кінь — вліво пішла друга дорога. Деякий час вагаюся, але рішаю, що їду добре, якраз в напрямку невидної зараз копули.

— Козаче! Вам до монастиря треба? То ви не туди поїхали, цією дорогою ще до большевиків заїдете! — кричить навздогін дівчина з воріт.

Повертаю коня і під'їжджаю до неї:

— А ви звідки знаєте, що мені до монастиря треба?

— Бо сюди всі козаки їздять...

З хати виглядає мати:

— Ганю! Марш до хати, бо замерзнеш! Бісової віри дитина, як побачить козака — то боса по льоду побіглаби...

НОВА УПРАВА

В неділю 14-го січня, 1990 року, після Проповіді у Святині Дажбожій, Гамільтон, Канада, відбулися Загальні Річні Збори Об'єднання Українців Рідної Віри, на яких була вибрана нова Управа на 1990 р., в такому складі:

Голова:

Старший Проповідник М.Ситник,

З.Голови:

Проповідник С.Яворський,

Писар:

Побратим Я.Голубицький,

Скарбник:

Проповідник С.Яворський,

Члени: Побратими -

М.Петронюк, В.Якимюк,
С.Равро, А.Кравченко.

Контролер:

Побратим Я.Яворський.

Тоня ШАЛАПАЙ

ДОЛЕ

Візьми мене, доле,
На крила свої.
Неси понад море
У рідні степи!

Де місяць і зорі
Темно вночі
Розносять в покорі
Перегук сичів.

Де простір чарівний,
Де пісня дзвінка,
Де звичай дідівський,
Де слава УПА.

Візьми ж мене, доле,
Неси в рідний край:
Де вишивка, поле —
Отут — не лишай!

— Чого ви кричите!... Це не наш козак, дороги до монастиря питає.

— А ви хіба всіх своїх знаєте?

— Авже-ж знаю. Їздять коло нас...

— Мабуть і погрітись заїжджають...

— Чому б не заїжджали!... Один тільки є такий... нахмурений... Дівчат не любить... Чорнота називається, — аж з Кубані він. Але його наші люди люблять, бо він москалів дуже б'є.

Прощаюся і їду по дорозі наліво.

— Скажіть Чорноморцеві, що ми з Присею до вечерні прийдемо! — кричить вже з подвір'я «бісової віри дитина».

Хвороба починає нагадувати про себе. То горяче стає, то морозить. Дорога в'ється глибоким ярмом у лісі і починає по-малу підійматися на гору. За одним із поворотів зустрічаю тачанку, запряжену парою добрих коней. За візника козак в чорному теплому жупані і в шапці з чорним верхом. Позаду хтось так само одягнений, але на чорному рукаві жупана — срібний трикутник.

Чи не отаман часом?

— Слава Україні! — підноситься він на тачанці. — Ви до монастиря?

— Я старшина запорізької кінноти, захворів на поході і їду до вас трохи підлікуватися.

— Це — діло! Нам зайва шабля, та ще старшинська не зашкодить. Я Іван Компанієць — сотник кінної сотні.

Кажу йому, що маю лист до отамана і питаю, чи він у монастирі.

— Ні, отаман живе в селі, я зараз буду у нього, можу передати. А ви їдете до монастиря, там вам дадуть теплу кімнату і все, що треба буде. Фельшер наш тепер теж в селі, та там стара черниця є — трьох лікарів варта.

Спитаєте мого поміщика Андрія Чорноту — тільки не звертайте уваги, якщо він не дуже чемно вас прийме, — то в нього така вже натура, — а хлопець — душа. Я повернуся післязавтра, або днів за два — діло маленьке є на Побережжі.

Розмовляючи з ним я не міг відірвати очей від його обличчя. Було воно клясично гарне: чисті риси, густі, як намальовані брови, палкі чорні очі — ласкаві і смілі, гарно розрізані свіжі уста. Коли він усміхався — здавалося, що це усміхається вродлива жінка, що для жарту приліпила собі маленькі чорні вуса.

Відаю йому пакет і їду далі. Кілометрів через три дорога різко підіймається на гору. Зза повороту на деякий час стає видно копулу. Нарешті між лісом показалися високі вали і будівлі за ними.

На ліво йде дорога, яка далі підіймається майже під прямим кутом до валу. Затримую коня, думаючи чи їхати шляхом, чи звертати на цю дорогу. З валу розлягається свист. Підіймаю голову і бачу якусь чорну постать. Махає рукою, щоб їхав просто. Ще один заворот дороги і в'їжджаю через проріз у валі, потім через браму, у монастирський двір.

Між церквами й будинками ходять черниці, козаки в шинелях і чорних жупанах. Коло одного будинку старенький священник лагідно сміючись відбивається від здорового пса, який намагається лизнути його в обличчя.

Побачивши мене, пес став, неначе роздумуючи чи гавкати, але потім видно рішив, що нема рації і вернувся до свого зайняття. Питаю стрічного козака, до кого б звернутися, щоби поставити десь коня.

— То хіба до Бондаренка, він тепер за господаря, бо Гриб вдома. Он там в коморі він.

(Далі буде)

І. ДРАЧ ЗГАДАВ ПРО

І. ДЕМ'ЯНЮКА

Газета "Літературна Україна" з 21-го вересня 1989 року, друкуючи матеріали установчого з'їзду Народного Руху України за перебудову, подала співдоповідь Івана Драча, в якій він, між іншим, згадав про Івана Дем'янюка. Ось що сказав І. Драч:

"Коли Івана Дем'янюка, "Івана Грозного" з Освенціма, судили в Ізраїлі, на суд приводили цілі школи, цілі покоління і показували: оце в клітці за ґратами Україна, Богдан Хмельницький, Тарас Шевченко. І хіба ми почули якесь спростування з приводу поєднання катівського ремесла і високого покликання людини, хіба ми почули бодай людську занепокоєність сувереного уряду республіки на чолі з Щербицьким і Шевченко (Валентина) на захист самого імени України?"

Так юні покоління єврейських дітей упевнились на майбутнє, що українець — це кат, а ми маємо зупинити планетарні сили антиукраїнської пропаганди своїми мізерними зусиллями у вигляді антисемітських анекдотів".

ВИБАЧЕННЯ ПЕРЕД ЧИТАЧАМИ

Під час друкування попереднього числа журналу "У.В.", ч. 26, на другій сторінці обкладинки, з правої сторони, вище "Змісту", загубилася наліпка з слідувачим змістом: "На обкладинці: Найбільший Український філософ Пророк Григорій Сковорода." (Ред.)

РІДНА ВІРА

"Відродження Української Рідної Віри є історичною подією для України і цілого світу... Ця ідея постала в моїй програмі в 1934 році. Цього факту вже ніхто з історії не змаже і не вичеркне. Це є факт... "Треба признати, що наше вчення є трудне, але це не значить недоступне. Шлях до нього веде через теорію пізнання, себто, через пізнання апарату нашого мислення. Через відповідь на питання, — що є **мисль?**....

"Старайтеся, щоб усе було зрозуміле і доступне для людського розуму. Однак це не все є можливе відразу. Воно приходить через довшу працю над собою...

"Існує й існувала Українська Віра так довго, як довго ми усвідомлювали собі цю Віру. Ми були горді з неї (див. Книгу Велеса). Вона мала і має свої власні цінності і мудрість. Вона існує так, як існує українська мова, а найважливіше Українська Нація та її Дух в історії. Це знає кожний, хто приймає діяльну участь в процесі відродження та оновлення цієї Віри...

"Відродження, яке сталося, було рівночасно віщим відтворенням із студій, а також із творчого натхнення пророка чи віщуна. Можна його відкинути або прийняти, але не можна прийняти ось таку капочку, каплиночку, як тільки сама назва.

Дажбог-означає Бог Вогню. Даж-від старого кореня Даг-горіти, горіти вогнем. Слово Бог-означає той, що розділює щастя, добро, долю, багатство; добрий батько. Це Бог, найближчий до родини, до домашнього вогнища, і тому найпопулярніший у цій своїй назві й у цьому своєму виді. Але ж, це ані не єдина назва, ані не єдиний вид Богопочитання у нашій старині...

"Наше Бог-це несумнівне Датель-Розподілювач; я писав, що Бог має тисячу назв. Всі ці назви виявляють, як його розуміли народи...

"Якої ж назви уживаємо в нашій релігії? Уживаємо одну і тисячу...

"Чи ще будемо сперечатися, як називати нашого Бога? Я вже казав вам, — молитесь, як знаєте і називайте, як знаєте, та не творіть такого, щоб ділилися за людськими словами. А за цими спорами криється злочинна анархія, або божевільні амбіції, або просто причаїлася зрада..."

"Віра Предків наших", Володимир Шаян.

СВЯТИНЯ ДАЖБОЖА

Проповіді Української Рідної Віри відбуваються щонеділі о годині 11-й ранку, в Святині Дажбожій, Гамільтон, Онт. Канада.

У всіх справах Української Рідної Віри проситься звертатися до Канцелярії при Святині Дажбожій, Гамільтон, Онт. Канада.

Адреса:

Ukrainian Native Faith Church
21 Munn St., Head Office
Hamilton, Ont. Canada. L8V 1K1

Телефон: (416) 385-0386 або 545-2589,

Ст. Проповідник Мирослав Ситник — Керівник Канцелярії Об'єднання Українців Рідної Віри.

З приємністю повідомляємо українців у всьому світі, що вже вийшли з друку праці професора Володимира Шаяна — основоположника відродження Української Рідної Віри, під назвою

„ВІРА ПРЕДКІВ НАШИХ“,

— Книга Знання (Священна Книга) Рідновірів — Визнавців Української Рідної Віри.

На цих працях, які почав писати Володимир Шаян від 1934 року, ще будучи студентом Львівського університету, постали усі „учителі“ „пророки“, „волхви“, „духовники“ та проповідники.

Професор Володимир Шаян був дуже кольоритною індивідуальністю: санскритолог, філософ, поет, автор наукових і багатьох публіцистичних розвідок.

Книга має 893 сторінки, в твердій оправі з золотими відтисками.

Радимо всім українцям-патріотам придбати цю книгу, звертаючись на нижче подану адресу, або питати в головних українських книгарнях.

Управа Об'єднання
Українців Рідної Віри.

UKRAINIAN NATIVE FAITH
SVYATYNYA DAZHBOZHA
Head Office, 21 Munn Street
Hamilton, Ontario, CANADA L8V 1K1

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
"УКРАЇНСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ"

ШАНОВНИЙ ЧИТАЧУ !

Висилаємо Вам ПОКАЗОВЕ число журналу "Українське Відродження".
Коли б Ви зацікавилися журналом, то просимо написати нам на тут
подану адресу :

UKRAINIAN NATIVE FAITH
P. O. Box 3592, Station "C"
Hamilton, Ontario L8H 7M9 Canada